

Ongin ivi um at tað kann verða øgíligt

Eingin ivi er um, at stóra eldgosið í Íslandi fer at goysa, spurningurin er bara nær. Men tað er einki, sum bendir á, at tað verður beint nú

ÁKI BERTHOLDSEN

– Tað er eingin ivi um, at Katla kann vera rættiliga ógvuslig.

Tað staðfestir Uni Ártíng, Jarðfrøðingur.

Seinastu tíðina hava vit hoyrt nógv um, at stóra eldgosið, Katla, á Suðurlandinum í Íslandi, er í vanda fyri at fara at goysa hvørja løtu.

Og tað eru ógvuliga ymiskt, hvat ið sagt verður um Katlu.

Onkuntíð verður ført fram, at Katla kann fara at goysa nær, sum helst, tí í seinastuni hava fleiri jarðskjálvtar verið í økinum, og tað er eitt vist tekin um, at nú stendur eitt gos fyri framman.

Hinvegin hava jarðfrøðingar í Íslandi, roynt at sissa fólk, tí teir hava boðað frá, at tað er einki, sum bendir á, at Katla fer at goysa beint nú.

At Katla fer at goysa aftur, er lítið at ivast í, tí seinastu 1100 árin hefur hon goyst 21 ferðir, og eini 300 ferðir seinastu 10.000 árin.

Harumframt hava fleiri smærri eldgos verið undir ísín-um.

Flestu gosini hava verið í sjálvum gosfjallinum, men ein umleið 80km long rivugos-skipan er eisini knýtt at gosfjallinum og har hava verið einar 8-10 ferðir seinastu 10.000 árin.

Í miðal hefur Katla sostatt goyst hvørji 50 ár, men seinasta stóra gosið var í 1918, ella fyri 98 árum síðani. Sostatt skal tað ikki undra nakran, at fer hon at goysa aftur, áðrenn langt um liður.

Vita ikki nógv

Men Uni Ártíng staðfestir, at í roynd og veru vita vit ikki so nógv um, hvussu Katla ber seg

- Føroyingar fáa allar fráboðanir úr Íslandi, og seinastu fráboðanirnar frá almennu myndugleikarnir í Íslandi siga, at støðan ikki so hættislig beint nú, sum nógvir miðlar hava spátt, sigur Uni Ártíng, Jarðfrøðingur

at uppundir eitt gos, ella ímeðan hon goysir.

– Av tí at seinasta eldgosið var í 1918 finnast sostatt ongar mátingar av akkurát hesum eldgosinum, og tí hava vit einki samanberingargrundarlag, havt Katlu viðvíkur.

Hinvegin vísir jarðfrøðingurin á, at sum heild er jarðfrøðiliga virkseimið undir Katlu, økt hesa seinastu tíðina.

– Tað hava verið fleiri jarðskjálvtar í økinum, teir flestu hava verið veikir, men onkrir hava verið omanfyri trí stig á Richtermálaranum og tað er ein lutfalsliga sterkur skjálvti.

Í tíðarskeiðinum frá 29 september til 1 oktober í ár vóru heili 500 skjálvtar mátaðir undir

Katlu.

Men síðani hefur aftur verið heilt friðarligt við einstøkum skjálvtum í nakrar vikur.

Harafturat hava jarðfrøðingar staðfest, at tað eru ikki serliga stórar flytingar eru í jørðini. Hugsu vit okkum, at magma kemur upp úr jørðini, flytir tað fjallið, men tað hava teir ikki sæð so nógv til enn á leiðini.

Ikki heilt ógrundað

– Men av tí, at ongar mátingar finnast av Katlu í útbroti at samanbera við, er tað ilt at meta um, hvat hetta økta jarðfrøðiliga virkseimið í roynd og veru merk-ir.

Hinvegin er tað ikki ókent,

at jarðfrøðiliga virkseimið undir Katlu hefur verið størri enn vanligt, men tað hefur einans elvt til smærri gos undir ísín-um, sum. Slík brot vóru bæði í 1955, í 1999, og eisini so seint sum í 2011, stutt eftir gosið í Eyðafjallajøkli.

– Hinvegin mugu vit eisini ásanna, at metingin um, at Katla fer at goysa einaferð í næstum, er ikki heilt ógrundað.

Spurningurin er bara nær tað hendir, men tað er ringt at siga nakað um, eftirsum ongar mátingar eru av

Uni Ártíng sigur, at jarðfrøðingar í Íslandi hava eitt ógvuliga vakið eyga við jarðfrøðiliga virkseminum undir Katlu.

Undir vanligum umstøðum stendur tilbúgvingin á grønum,

men herfyri varð tilbúgvingin í sambandi í Katlu lyft upp á gult, sum merkir, at gosfjallið vísir meira seismiskt virkseimi enn vanligt, og jarðfrøðingarnar herða eftirlitið við økinum.

Men síðani er tilbúgvingin lækkað niður á grønt aftur, sum er tað vanliga.

Kemur ikki óvart á

Hinvegin leggur Uni Ártíng afturat, at íslendingar hava tætt samband við onnur lond og sostatt eisini við Føroyar.

– Hvørja ferð, okkurt hendir í Íslandi, fáa vit beinleiðis boð.

– Føroyingar fáa allar fráboðanir úr Íslandi, og seinastu fráboðanirnar frá almennu myndugleikarnir í Íslandi siga, at støðan ikki so hættislig beint nú, sum nógvir miðlar hava boðað frá.

– Tað er einki sum bendir á, at Katla fer at goysa beint nú, leggur hann afturat. Hinvegin er Katla av virknastu eldgosum, so at hon fer at goysa, kemur ikki óvart á. Og sum nevnt omanfyri, er Katla nakað »órólig« fyri tíðina.

– Tað er heldur øvugt, tí eingin ivast í, at hon fer at goysa aftur einaferð.

– Somuleiðis er tað torført at meta um, hvussu ógvusligt eitt gos verður, leggur hann afturat.

Men hinvegin er ikki yvir at dylja, at Katla er eitt gosfjall, sum er nógvar ferðir størri enn Eyðafjallajøkul, og øska frá eldgosum í Katlu eru funnin ymsastaðni runt um í Evropa, staðfestir Uni Ártíng.

Á leinkjuni sæst støðan hjá øllum teimum virknu gosfjöllunum í Íslandi:
<http://en.vedur.is/earthquakes-and-volcanism/volcanic-eruptions/a>